

A TENGERPART

POLITIKAI NAPILAP.

X. évfolyam.

FIUME, szombat 1913. november 15.

260. szám.

Megjelenik naponta a délutáni órákban.
Szerkesztőség és kiadóhivatal (telefonszám 229)
Fiume, Gradinata del Sasso Bianco, 3, 1. em.
Nyomda telefonszáma (lapzárta előtt) 400.

Felelős szerkesztő:
MURAI JENŐ.

Előfizetési ár helyben és vidéken:
Egész év 24 kor. | Negyedévre 6 kor.
Félévre 12 kor. | Egy hónapra 2 kor.
Egyes szám ára Fiumében 6 fillér.
Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 60 fillér.

Szemlélődés.

—o—

Folyammenti hajózásunk. — Bulgária és monarchiánk. — A vidéki hírlapírók állásfoglalása. — Katholikus nagygyűlések.

Azok a városok, melyeknek vasuti keresztvezések jutnak osztályrészül, hamarosan hatalmas gécpontjaivá fejlődnek az illető vidéknek. De mennyivel inkább elmondható ez olyan városokról, ahol vasuti és hajózási átrakodó forgalom létesül.

Nem kell erre a célra akkora kikötőket sem említenünk, amekkora majnai-Frankfurté vagy Mannheimé, amely utóbbinak forgalma fölér a z egész Közép-Duna forgalmával, ellenben rámutatunk minden Elba vagy Rajna-vidéki kisebb városra, valamint a francia és angol folyammenti városokra, amelyeknek mindegyikében berendezett és modern gépekkel felszerelt kereskedelmi kikötőrákodat van és megfelelő védelem az ott telelő hajók részére. Egy-egy ilyen kikötő mérhetetlen kincsforrásává lesz rövid időn idő alatt az illető városnak! Bizony nem lehet eléggé csodálkozni azon, hogy kormányok jönnek és mennek anélkül, hogy Budapest kereskedelmi kikötője, melynek tervezete már több mint másfél évtizede kész: végre a megvalósulás stádiumába lépne. Ehelyett rosszul beosztott rakpartok mellett nyomorog közlekedésügyünk legfontosabb lebonyolító része, a hajózás. Pe-

dig Magyarország minden folyamvidéki városának arra kell törekednie, hogy kellőleg fölszerelt és védett kereskedelmi- és téli kikötőt létesítsen! A folyammenti városoknak mindig arra kellene törekedniök, hogy határukban egy-egy gyár létesül, azt mindig a víz mellé vagy ahhoz közel építsék fel, mert egy-egy gyár mindig egy-egy rugója a kereskedelmi kikötő kiépítésének és az átrakodó-forgalom életbeléptetésének. De mi ezen a téren is élethetlenség vagyunk! Valóban ideje volna, ha a Dunamenti hajózásunk fellendítése érdekében komoly lépések történnének!

Allítólag azokon a tanácskozásokon, a melyek Bécsben Ferdinánd király és Berchtold gróf között végbementek; titkos katonai szövetség jött volna létre Bulgária és az osztrák-magyar monarchia között. A katonai szövetségnek az a célja, hogy Bulgáriában ébren tartsa a megtorlás vágyát az egykori szövetségeseik ellen és ha a jelek nem csalnak, akkor már a jövő tavasszal Bulgária új hadjáratot fog kezdeni. A „Politika“ röpitette szét ezt a fontos hiradást, amit nem szabad ugyan készpénznek venni, de mindenesetre bizonyos, hogy ezeken a bécsi tanácskozásokon fontos dolgok történtek.

Azok a vidéki hírlapírók is megmozdultak, akik nem tudtak belenyugodni a kormány sajtóreformtervezetébe. Vasárnap volt Aradon az országos gyűlésük, amelyet

a sajtótörvényjavaslat miatt hívtak össze. Ez a gyűlés első sorban kimondotta, hogy politikától teljesen elvonatkoztatva tárgyalja a kérdést s ezen az alapon itéli el a V. H. O. Sz. multkori határozatát. Az országos gyűlésen tíz vidéki városból 65 hivatásos újságíró vett részt. A gyűlés kimondta, hogy a törvényjavaslat nemcsak az újságírásra, hanem minden közszabadságra súlyos veszedelem. Elismeri, hogy Balogh Jenő miniszter az általa ígért módosításokkal sok sérelmet fog reparálni, éppen ezért az országos gyűlés már nem tehet mást, mint hogy meggyőződése teljes erejével s a miniszter jószándékába vetett bizalommal kéri a minisztert: legalább a rektifikáció kiterjedjen a kolportázs tilalomra és a kártérítés kötelezettségeire vonatkozó paragrafusokat akképpen módosítsa, hogy a paragrafusok éppen a közérdekű újságírást ne tegyék lehetetlenné.

Budapesten most zajlott le az ideai katolikus nagygyűlés ünnepe az egyházi és világi körök élénk részvétele mellett. Zichy János gróf, amióta lemondott a kultuszminiszterségről, most szerepelt először a nyilvánosság előtt. Ő volt a nagygyűlés elnöke és ő mondotta az ünnepi megnyitót. Ebben a katolicizmusról a következőket mondotta: Ebben az országban nehéz katolikusnak lenni, mert a katolikus közönség egy része túlló a célon, más része pedig közömbös. A tulbuzgók hevességükkel gyakran megakadályozzák, hogy a katolikusok

gyermekdedsége. Évice szép és erő gyümölcs volt; de a testével nem volt semmi baja; a szüzieség nem volt különösebben terhére és éppen olyan közönynyel engedte volna magát a férjének át, mint ahogyan átadta magát a cendes, egészséges éjszakának. Anyja teljesen meg lehetett vele elégedve; tökéletes bábu volt, mint Hofmann meséinek Olimpiája. Csak egy baj volt: testének arányai kezdtek igen erősek lenni és látszott hogy Évice is abból a szabásból való, mint az apja, kinek nagy husos teste, roppant combjai, hatalmas mellkasa és roppant váll volt. Anyja ezek miatt a dolgok miatt meg volt ijedve.

— Mit csinálsz ezzel a lánnyal? — kérdezte ez a nagy ember, akinek vastag bajsza olyan ijesztően függött a szája felett, mintha minden pillanatban agyon akarnék nyemni az ajakát. — Mit csinálsz ezzel a lánnyal? En ezt a flancot, ezeket a ruhákat, kalapokat, ezeket a vendégségeket, bállokat nem bírom ki; én pangrott leszek ettől.

— Buta falusi ember vagy! Értesz is te ehhez, te ostoba!

A nagy ember még ekkor elég gyors gondolkodású és heves indulatu volt és mikor arra gondolt, hogy nemsokára egészen lötkremegy, felforrt benne az érzés és azt gondolta:

— Belelövök ebbe az egészbe! Egy golyó és ennek az asszonynak vége!

De nem tette meg, mert akkor még biz-

„A Tengerpart“ tárcája

Évicétől — Éviceig.

Tizenhatéves volt és mindenki azt mondta:

- Férjhez mehetne már!
- Olyan fejlett, mintha huszéves lenne.
- Ugy öltözködik, mint egy grófkisasszony!

Anyja, amikor Évice kiment a városba, ha nem mehetett vele, kiállt a Fekete Sas ajtajába és onnan nézett messzire utána. Anyja a szolgabíró kedvese volt és úgy érezte, hogy ez bizonyos előkelőségre kötelezi, többre, mint amennyi a Fekete Sas jövedelméből telik.

Amikor Évicét az utcán látták, megálltak a kisvárosi emberek és azt mondták:

- Na, ezek sem viszik sokáig!
- Honnan, miből?

De az anyja azt gondolta:
— Pukkadj meg világ! Férjhez fogom adni!

Nagyon megvolt elégedve magával, különösen azzal, ahogyan Évicét ebben az időben arra nevelte, hogyan kell a férfiak előtt kedvesnek, szépnek, kívánatosnak lenni.

Az anyja faluról származott, a szülei még parasztok voltak; az intelligenciája azért volt olyan szabású, mint amilyen például egy istenhátmögötti segédjegyző szalonkabinjában; pöffeszkedése tele volt valami

majd megmutatom én ennek a világnak! — elvvel; de semmire se volt olyan büszke, mint az okosságára. Kinevette magában az összes urinókat, akiknek az etikettje nem volt olyan, mint az övé és akik a lányaiak lelkét talán nem készítették úgy ki, mint ő, hogy az minden pillanatban arra várjon: mikor bazzák a jegygyűrűt az ujjára.

— Taktikus egy asszony vagyok én, ugy elcsútom én ezt a szép leányomat, mint a parancsolat.

Évice akkor hamvas és friss volt, amellyel gömbölyded és meleg; szeme tiszta barna, a barnasága nagy esendes fehérségben méla és sejtelmes volt, mint a végtelen vizék, de azért kissé esüggesztő benyomást gyakorolt. Ezen a szemén látszott, hogy Évice kissé nehéz eszü, szép, bársonyos homloka mögött lassan mozdulnak meg a gondolatok. Szemét hosszú pilláival azonban nem azért takargatta, mintha fogalma lett volna arról; de ez hozzátartozott ahhoz az afektáltsághoz, amelyre az anyja kiiskolázta: Éviceben nem volt egyetlen természetes vonás sem; a szüzies elfogódottságot, amikor arra véleménye szerint szükség volt, éppen úgy esimálta, mintahogyan elnyomta azokat az apró fájdalmakat, melyeket esetleg a fűző, vagy a cipő erős szorítása okozott neki.

Évice természetesen nagyon szelid, nagyon illedelmes volt és naiv ártatlansága még abban is megnyilatkozott, hogy hangjának, szavainak valami különös lejtése volt melynek zenéjében benne muzsikált a lélek

PROSPECTUS

250.000,000 korona összegű

1916. évi október 1-én lejáró

1913. évi magyar királyi adómentes 4 1/2%-os állami pénztárjegy kibocsátása tárgyában.

A m. kir. pénzügyminiszter az 1910. évi IV. törvénycikk 2. paragrafusában felhatalmazást nyert arra, hogy az ugyanazon törvénycikk 1. paragrafusában engedélyezett 9.315.185 K kiadás továbbá az 1904. évi XIV., az 1908. évi XXIX., az 1908. évi XXXI. és az 1909. évi XV. törvénycikk alapján az 1910. évben végrehajtandó beruházások 71.571.117 K 37 f-t tevő költségeinek fedezésére, az 1908. évi L. törvénycikk 7. paragrafusa alapján kibocsátott 215.000.000 K névértékű 4 és fél százalékkal kamatozó állami pénztárjegyek beváltására és a pénztári készletek kiegészítésére összesen szükséges 560.000.000 K beszerzése céljából kibocsátható járadékkötvények értékesítésének lebonyolításáig a felmerülő szükségletet átmeneti hitelművelet útján fedezhesse. E törvényes felhatalmazás alapján 1910. évi október 1-én összesen 250.000.000 K névértékű, évi 4 és fél százalékkal kamatozó adómentes állami pénztárjegyek bocsátottak ki, melyek 1914. évi január hó 1-én válnak esedékesekké.

A m. kir. pénzügyminiszter eme pénztárjegyek helyébe, ezuttal az 1910. évi IV. törvénycikk 2. paragrafusában nyert felhatalmazás alapján, újból kétfőszázötven millió (250.000.000) korona névértékű évi 4 és fél százalékkal kamatozó adómentes állami pénztárjegyet bocsát ki.

Ezen állami pénztárjegyek bemutatásra szólnak és magyar és német nyelven állítottak ki. A címletek a magyar királyi pénzügyminiszternek, a magyar királyi központi állampénztár igazgatójának, a magyar királyi pénzügyminiszteri számvevőség hitelügyi csoportja főnökének faksimile-aláírásával és egy ellenőrző tisztviselőnek eredeti kezévalírásával vannak ellátva.

Az állami pénztárjegyekben megjelölt tőkekövetelést a magyar királyi államkincstár, az alább megnevezett beváltóhelyeknél a bemutatónak az állami pénztárjegy bevonása ellenében minden levonás nélkül, adó- és illetékmentesen 1916. október 1-én visszafizeti. A m. kir. pénzügyminiszterium fentartja azonban magának azt a jogot, hogy az állami pénztárjegyeket három havi előzetes felmondás után, már előbb, még pedig 1916. évi január 1-ére, vagy április 1-ére, vagy július 1-ére, egészben vagy részben visszafizethesse.

Az állami pénztárjegyek után 1913. évi október 1-étől kezdődőleg évi 4 és fél százalék kamattal fizetnek, minden év április 1-én és október 1-én lejáró félévi utólagos részletekben. Ezen állami pénztárjegyek hat félévi szelvénynyel vannak ellátva, melyekből a legkorábbi 1914. április 1-én, az utolsó pedig a pénztárjegy lejártakor válik esedékesé.

Az állami pénztárjegyek, valamint az azokon levő kamatszélvények minden fennálló és a jövőben behozandó magyar adó, bélyeg és illeték levonása nélkül váltatnak be.

Az állami pénztárjegy birtokosának követelési joga a tőkére nézve husz év alatt, a kamatokra nézve hat év alatt, az esedékesség napjától számítva, elévül (1881. évi XXXIII. t.-c.).

Ezen állami pénztárjegyekre vonatkozó minden közlemény a „Budapesti Közlöny”-ben és a „Wiener Zeitung”-ban fog közzétettni.

Budapest, 1913. november havában.

A magyar királyi pénzügyminiszter:

Teleszky János s. k.

ALÁÍRÁSI FELHÍVÁS.

Vonatkozással a magyar kir. pénzügyminiszter ur Ó Excelenciája fenti prospektusára

— 250.000,000 korona névértékű 1916. évi október 1-én lejáró —

magyar királyi adómentes 4 1/2%-os állami pénztárjegy

ezennel nyilvános aláírásra bocsátatik.

AZ ALÁÍRÁS TÖRTÉNIK:

a) oly módon, hogy fizetesképpen az 1914. évi január 1-én lejáró 1910. évi kibocsátású m. kir. 4 és fél százalékos állami pénztárjegyek nyújtatnak be az alább felsorolt aláírási helyeknél

1913. évi november 12-től, szerdától, 18-ig, keddig, bezárólag

terjedő határidőben; a kiosztásnál az ilyen jegyzések teljes összegükben fognak tekintetbe venni;

b) készpénzfizetés ellenében

1913. évi NOVEMBER 18-án, KEDDEN,

a Magyar Leszámitoló és Pénzváltóbank fiumei fiókjánál (Riva Marco Polo 10. sz.)

Az aláírás az e célra szolgáló bejelentési ivecikkel történik, melyek a fent említett aláírási helyeken költségmentesen kaphatók.

Az aláírási ár úgy az 1910. évi m. kir. 4 és fél százalékos állami pénztárjegyek beszálltatása esetén, mint a készpénzaláírásokra nézve 95 százalékot tesz, hozzáadva az 1913. évi október hó 1-től az átvétel napjáig járó 4 és fél százalékos folyó szelvénykamatozatot.

a) Amennyiben fizetésül 1910. évi m. kir. 4 és fél százalékos állami pénztárjegyek nyújtatnak be, a következő határozmányok mérvadóak:

1. A fizetésül szolgáló 1910. évi m. kir. 4 és fél százalékos állami pénztárjegyek számjegyzék kíséretében vagy a név megjelölésével ellátva, az aláírási hely elismervénye, ellenében, az aláírással egyidejűleg szolgáltatandók be.

2. Az új kibocsátású 1913. évi m. kir. 4 és fél százalékos állami pénztárjegyek a benyújtóknak ezen elismervény visszaadása ellenében f. é. december 1-től december 31-ig ugyanoly névértékben fognak kiszolgáltatni.

3. Az 1910. évi m. kir. 4 és fél százalékos állami pénztárjegyek az 1914. január 1-én lejáró szelvénynyel nyújtandók be és értékük a következőképpen fog számításba vétetni:

minden 100 K n. é. 100 K — f-rel.

hozzáadva a 4 1/2%-os szelvénykamatozatot 1913. július 1-től december 31-ig bezárólag 2 „ 25 „

tehát minden 100 K n. é. pénztárjegy 102 K 25 f-rel.

Ellenben az új 1913. évi m. kir. 4 és fél százalékos állami pénztárjegyek a következő módon fognak számításba hozatni:

minden 100 K n. é. á 95% 95 K — f-rel,

hozzáadva a 4 1/2%-os szelvénykamatozatot 1913. október 1-től december 31-ig bezárólag 1 „ 12 „

összesen tehát 96 K 12 f-rel.

A beszálltatott régi állami pénztárjegyek és az új kibocsátású állami pénztárjegyek beszámítási értéke közötti különbözetet az aláírási helyek az utóbbiak átvétele alkalmával készpénzben fogják megtéríteni. A régi állami pénztárjegyek benyújtásával egyidejűleg kifejezendő kívánságra, ezen különbözet kiegyenlítéseken — míg a készlet tart — megfelelő további összegű új kibocsátású állami pénztárjegy fog a fenti aláírási ár alapján kiosztatni. Az esetleg fennmaradó összeg készpénzben fog kifizettni.

4. Az 1913. évi állami pénztárjegyek kiadása ugyanazon aláírási helynél történik, amelyenél az 1910. évi állami pénztárjegyek letétettek.

b) Amennyiben az aláírás készpénz ellenében történik, a következő határozmányok mérvadóak:

1. Az aláírás alkalmával az aláírt összeg 5 százaléka biztosítékképpen leteendő és pedig vagy készpénzben, vagy olyan a napi árfolyam szerint számítandó értékpapírokban, melyeket az illető aláírási hely elfogadhatóknak tart

2. Az aláírás alapján átengedendő összeg a cserejegyzések kielégítése után fennmaradó összeg mérvéhez képest az aláírás befejezte után mielőbb megállapítatik és arról az aláírók érint meg határozni. Ha az átengedés az aláírásnál kevesebbet tenne, a biztosíték felesleges része visszaadatik. 1914. május hó 15-ig terjedő zárolási kötelezettséggel történő jegyzések különös figyelemben fognak részesülni.

3. Az aláíró az aláírása alapján részére átengedett állami pénztárjegyeket f. évi december hó 1-től kezdve legkésőbb december hó 20-ig tartozik átvenni. Az aláírónak jogában áll a megjelölt időn belül 5000 koronánál nem kisebb részösszegekben is átvenni. Az átvétel alkalmával az aláírási hely a letett biztosítéket elszámolja, illetőleg visszaadja.

4. Az átvétel ugyanazon helyen eszközözendő, ahol az aláírás történt.

Fiume, 1913. november havában.

MAGYAR LESZÁMITOLÓ ÉS PENZVÁLTÓBANK.

Méz

különlegesség kicsinyben és nagyban, nagyobb vételnél jelentékeny árengedménnyel kapható

Fleischhacker C.
tejcsmarnokában

Fiume, Piazza Elisabetta. — Naponla friss bécsi kolbász.

Figyeljen a névre és kérjen mindig határozottan **Erdőgyöngyét**. Hasonnevi értékelés utánzatok visszautasítandók!

Erdőgyöngyeművek. Moritz Löw.
Brünn-Hussowitz.

A kinek eladó **használt butora** van vagy **olcsón akar butort venni** (részletfizetésre is) forduljon bizalommal

HERSKOVITS S. butorkerekedőhöz

Via G. Parini 6. szám.

Telefon 12-08 szám.

VELENCE

Bonvecchiati szálló

a Szt. Márk-tér közelében. Villanyvilágítás lift, gőzfűtés, fürdők, nagy étterem.

— Teljes penzió napi 10 liráért. —

Hattyu gözmosóda

Fiume, Via Acquedotto 2 sz. (Kucich ház) és a Via Goldoniban (a Dubravčić hában). Vállalatát a mai kor igényeinek megfelelően, vegytisztító üzemmel kibővítette. melyre a közönség szives figyelmét felhívja. Gyors kiszolgálás. Telefon 9-88. Tisztelettel

Bredár Lajos.

Catti György utóda

cs. és kir. udvari szállító

GYOGYSZERUÁRA

a városi torony mellett

Ajánlja magát minden orvosi rendelés azzonali és exakt elkészítésére. Kapható minden gyógyszerészeti különlegesség, gyógyszerpanok, az összes ásványvizek, toalettcikkkel s szépitőeszközök stb. sfb.

—

Minden a hihordás vagy a szétküldés hírül felmerülő panaszt telefon, vagy levelezőlap útján a kiadóhivatalba kérünk bejelenteni.

elérjenek oly eredményeket, amelyekhez higgadsággal, praktikus érzékkel hozzájárulhatnak. Epp ennyit ártanak a közömbösök is, mikor lefokozzák a lelkesedést és lenéző mosolyukkal csüggedést keltenek. Ezt a két irányt ki kellene egyenlíteni. Az állami életbe be kell vinni a felekezeti érdekeket ápoló törekvést, mint ahogy a többi felekezetek is burkoltan megteszik. Minden felekezettel közös ellensége a katolikus egyháznak a materializmus, a nihilista világnézet.

A katolikusoknak társadalmi téren minden ellenséges törekvéssel szembe kell szállaniok, önérzetesen kell hordozniok szüz Mária zászlaját s az oroszán bátorságával és a kigyó óvatosságával kell céljaikat munkálniok. Szmrecsányi Lajos egri érsek a katolikus autonomia megvalósítását követelte. Mihályfi egyetemi tanár a katolikus sajtó szükségességét hangoztatta. Glattfelder esanádi püspök azt fejtegette, hogy a katolikus önérzet hiánya az, amely inferioritáshoz veti a katolikuságot a más vallásuakkal szemben.

Igen érdekes volt a katolikus népszövetség gyűlése, amelyen Hornig Károly veszprémi bíboros püspök mondott hosszabb beszédet. Különösen nagy feltűnést keltett beszédének az a passzusa, hogy „a politikában is meg kell tartani az erkölcsi törvényeket“, amidőn pedig Lovász Márton országgyűlési képviselő arról beszélt, hogy az erkölcsi eszméket nemcsak magukban kell ápolniok, hanem küzdeni kell a közéletben hatalmaskodó cinizmus és erkölstelenség ellen is, amelyet mindenütt meg kell bélyegezni. Hornig bíboros fölállott és tapsolt a szónoknak. A veszprémi püspöknek, aki a királyné kancellárja és koronázója, ismeretes a királyhoz és a trónörökös-höz való benső viszonya. Szereplésének politikai jelentőséget tulajdonítanak tehát. A katolikus népszövetségnek különben 297 ezer tagja van 2600 községben s alakulása óta 20.000 népgyűlést rendezett.

Minden a kihordás vagy a szétküldés körül felmerülő panaszt telefon, vagy levelezőlap útján a kiadóhivatalba kérünk bejelenteni.

tosabb lett volna a bukás és akkor még be is zárják. Akkor pedig, mikor a Fekete Sást az előkelő vendéglőt oda kellett volna hagyni, akkor már nem volt kedve semmiféle tragédiacsínáláshoz, akkor már lassan mozgott és feje az átszenvedett szélütés után, sápadt arcával úgy világított, mint a kopár mezőkön, novemberben, a künnelejtett sárga fűk...

Másik városba költöztek ekkor, kisebb üzletbe, de olyanba, melynek legalább valamikor nagy híre volt. Ezt Éva anyja el nem engedte volna, mert mi alapja lett volna akkor gögijének, melyről le nem mondhatott? Évice ekkor már hatalmas, nagy nő volt és az anyja elhatározásából megszünt Évice-nek lenni, hanem kifejezetten Éva lett belőle. Mi értelme is lett volna, hogy ebben az új városban is megtartsa őt annak az állandó bakfi-leánynak, akiben különösen ingerlő az, hogy az erősen kidomborított naivság és szüzeskedés mellett, a test már egészen asszonyos?

Ha eddig célszerűnek látszott a gyermekesítés, az anyja most gondoskodott róla, hogy testének nagyszerűsége, szokatlan arányával és formáságával kidomborodjék. Mint valami gyönyörűtenyészállatot, úgy járatta: kifűzött mellekkel, kidomborított csipőkkel, feszülő ujjakkal. Éva gyönyörű volt, rengett az egészségtől, teste szikrázott a magmasságtól, arca makulátlan volt, de már nem hunyta le a szemét, nyíltan, várva és tudva nézett.

Anyja most megint meg volt magával

Tisza István Fiuméről.

Távirati jelentés alapján közzétük már, hogy Vio Antal orsz. képviselő a fiumei ügyek miatt interpellációt intézett a belügy-miniszterhez, aki helyett Tisza István gróf miniszterelnök válaszolt. Minden politikától eltekintve, Tiszának ezt az értékes és irányadó válaszát érdemes megörökíteni. Itt adjuk tehát egész terjedelmében, megjegyezvén, hogy ezt az interpelláló Vio Antal is tudomásul vette. Ime:

Az interpelláló azt mondja, hogy vizsálykodás van a kormány és Fiume közt. Ez lehetetlen. Vizsálykodás a magyar kormány és Fiume városa között nem lehet. Ha Fiume városa teljesíti törvényszabta kötelelességeit, akkor a legszebb egyetértésben lesz meg a magyar kormánnyal, ha pedig nem teljesíti kötelelességeit, akkor a magyar kormánynak hivatása és kötelelessége gondoskodni arról, hogy rend legyen Fiumében. Rendet csináltunk, a rendet főtartjuk, de vizsálykodni nem fogunk. (Élénk helyeslés és éljenzés a jobboldalon.) És ha az interpelláló azt mondja: gondoljuk meg, hogy az olaszság főtartása Fiumében megfelel a magyar érdekeknek, erre csak azt válaszolhatjuk, hogy Magyarországnak immár közel félszázados fiumei politikája az áldozatkész eszelekvés egész hosszú láncolatában mutatja meg, hogy a magyar nemzet és a magyar állam ebből a gondolatból indult ki. A magyar állam kereste a fiumei olaszokkal való egyetértést és mindent megtett arra, hogy erősítse az olaszágot. Nagyon jó lesz tehát, a fiumei olaszok úgy viselik magukat, hogy a magyar nemzet ne legyen kénytelen arra a tudatra öbredni, hogy egy illúzióval lett szegényebb. (Zajos helyeslés.)

Mi történt tulajdonképpen Fiumében? Beállott a fiumei autonóm hatóság részéről egy újabb ellenállás, valamely magyar törvény végrehajtása szempontjából; tulajdonképpen ugyanaz az eset, amely ezelőtt csaknem két évtizeddel a közigazgatási bíróságról szóló törvény végrehajtása alkalmával is bekövetkezett. Fiumében tudniillik a statutumnak abból a kifejezéséből, hogy ez a statutum nem változtatható meg a provizorium tartama alatt, csak Fiume hozzájárulásával — azt a következtetést vonják le, minthogyha Fiumében semmiféle olyan magyar törvény nem volna végrehajtható, amely bármilyen tekintetben változtat a fiumei állapotokon. Itt a szavak értelmének elkedve.

— Okos asszony vagyok én! Tudom a módját! Most elsütöm ezt a lányt! Befelharap valamelyik jómódu uriember! Ebben a városban sok van az e fajta nagyvérű férfiből!

A vendéglőhöz kert is tartozott és az úri társaság kezdett odaszokni. Éva olyan volt, mint a kirakathá tett gyümölcs, nagyon szép, de csak üvegen át szabad nézni. Ült a fák alatt, mint nagy macska a napsütésben, el-el sétált a vendégek mellett, szóba állt velök, hagyta magát csodálni, kívánni, de hozzáérni senkinek se volt szabad! Talán szabad lett volna az anyjának minden dresszujája mellett is, ha kívánta volna! De neki nem kellett, hogy a férfi bántsa! Barna szeme most is olyan nyugodtan uszott a nagy fehérségben, mint régen...

Egyszer Éva este a vonaton utazott egy falu felé. Kis állomások jöttek és az egyikben beszállt a kocsiszakaszba egy fiatalember.

— Ezt a lányt ismerem! — állapította meg a férfi magában.

Éva esendesen ült helyén, kinézett az ablakon a sötét éjszakába, melyben csak akkor lehetett valamit látni, ha a mozdony tüzes füstöt fújtatott a magasságba. Aggodalom és szelidség volt a testtartásában, szemét lelesütötte és ahogyan karjait elhelyezte, abban sok gyermekesség volt. Szoknyája csak bekéig ért, teste kissé megfogyott, a békés kalap bánsónyszalaggal volt az álla alá kötve, kislányos stuceli kerítette

olyan kiélezésével állunk szemben, amelyről a fiúmeieknek is meg kellene győződniek, hogy igazán a dolog természetével ellenkező képtelenség. Mi lenne a magyar államból, a magyar törvényhozásból, hogyha egy városkának helyi hatósága státust alkotna az államban olyan értelemben, hogy minden egyes magyar törvény végrehajtását ő bírálná felül, ő szabná meg azokat a föltételeket, amelyek mellett azok végrehajthatók. (Élénk helyeslés a jobboldalon.)

A statutum megváltoztatása igenis nem történhetik Fiume hozzájárulása nélkül azokban a viszonylatokban, amelyekről annak idején szó volt. Fiumének az a közjogi helyzete, szemben a magyar kormánnyal és szemben Horvát-Szlavonországgal, amely akkor megállapított, az ő hozzájárulása nélkül nem módosítható. Ennek olyképp való értelmezése azonban, hogy a magyar törvényhozás azzal a Fiume várossal szemben, amely éppen a provizoriumban a magyar kormányzat alá helyeztetett, teljesen megbéníttassék, hogy abszolúte hatásköre ne legyen, hogy külön traktátusokkal kelljen Fiumének megegyezését minden magyar törvény végrehajtásához kieszközölnie, olyan törvényt magvarázhat, amely annyira abszurd következtetésekre vezethet, — még ha a szövegnek bizonyos grammatikai, erőltetett értelmezésre alapítható volna is — hogy az nem állhat meg soha, mert ellenkezik a dolog természetével. Tulajdonképpen nem egyéb volna ez, mint annak kimondása, hogy Fiume nem tartozik kormányzati szempontból Magyarországhoz. E fölött az elvi kérdés fölött ütött ki a nézeteltérés. A fiumei rappresentanza olyan föllépésre ragadtatta magát, amely egyfelől a magyar kormány törvényes rendeleteivel szemben való nyílt ellenszegülés volt, amely megtiltotta tisztviselőinek az engedelmességet és fegyelmi megtorlást akart alkalmazni azzal a tisztviselővel szemben, aki kötelelesszerűen, törvényes föladatát teljesítve, az illetékes felsőbbbbség parancsának engedelmességet. (Mozgás.) Erre a válasznak nem lehetett egyéb, mint a rappresentanza fölőszlatása. (Élénk helyeslés.) Igen egyszerű adminisztratív rendszabály, amelynek természetes következménye lett volna, hogy a statutumban előirt idő alatt megválasztatik egy új rappresentanza és akkor meglátnánk volna, hogy mi következik tovább. Addig pedig az állandó bizottság a statutum értelmében vitte volna tovább a fiumei kormányzatot. Az állandó választmány tagjai azonban nagyot gondoltak és letették mandátumukat. Ezzel azután beállott egy új Fiumében, amelyet ha a város vitalis érdekeit elhanyagolni nem akartuk, be kellett tölteni.

körül a homlokát, de érett szája ott pirosított az arcán és szemének kifejezése is nagy ellentétben volt egész megjelenésével.

— Nagysád! — mondta a fiatalember — bocsássa meg, de azt hiszem, ismerem nagysádot valahonnan?

Bemutatkozott és megnevezte a várost, amelyben valamikor laktak. Éva is megmondta a nevét.

— Orbán Évice! — és eltárgyalt, hogy valaha is abban a városban laktak.

Mert mikor az új üzletet is ott kellett hagyni és még kisebbre, falura menni, akkor az anyja megint nagyon meg volt elégedve magával:

— Okos asszony vagyok én! Az ördög se ismer itt bennünket! Ugy elsütöm itt ezt a lányom, mint a parancsot.

— Évice és az utitársa beszélgettek; Évice tartózkodó volt és naiv; elpirult és csak félénken felelgetett; az ártatlanság, mint a harmat ült a finom szemérmességben. Érettisége és csinált naivsága azonban nagyon kimos ellentétben álltak egymással, melyet csak ő maga nem vett észre... Ez a leány már nem volt semmi; nyomorult báb volt; üres és kihalt fiatalosság volt; hitvány, átfestett vásári portéka volt, szerencsétlen, bukott teremtmény volt; egy tragédia vörösölt biborszáján és terjengett stuceli homlokán, olyan rongy, semmi illett, mint amilyen csak lehet egy lányból, aki semmi más, mint férfihez adni való holmi, egy ostoba asszonynak a kezében...

Barta Lajos.

Es ekkor természetesen mást nem tehetett a kormány, mint megbízta a kormányzókat, hogy addig, míg ismét lesz autonóm hatóság, vigye az ügyeket, ideiglenesen gyakorolja az autonóm hatóság ügykörét. (Élénk helyeslés.)

Ez a tényállás. Szabad-e tehát azt mondani, hogy a magyar kormány felfüggesztette a fiumei autonómiát és oda kormánybiztos nevezett ki? (Helyeslés és mozgás.) A magyar kormány nem függesztett föl semmit, éppen csak a Fiume autonómiáját szabályzó statutum alapján élt a felosztás jogával. Tovább akarta vitetni az ügyeket a statutum értelmében. Es ekkor egy most már divatos, de nem nagyon szerencsés taktika szerint sztrájkba lépett az állandó választmány. (Mozgás és derűlttség.) A magyar kormány akkor teljesítette volna-e Fiume érdekeinek gondozására vonatkozó hitvitását, ha egyszerűen azt mondta volna: „Jól van, ha ti elmentetek, hadd lássuk, hogy boldogultok”; ha res nulliussá lett volna a város dolga? Magyarország fennálló volt akkor is, de hogy Fiumében mi lett volna, azt nehéz elképzelni. (Ugy van! Ugy van!)

A statutum szerint négy hét alatt kellett volna megtörténnie a választásnak. Milyen azonban mi a választásokat el akartuk rendelni, egy igen sajátos körülmény derült ki. Nem volt Fiumének jogerős névjegyzéke, amelynek alapján a választásokat el lehetett volna rendelni. Ily körülmények között mást nem tehetünk, mint a Fiume autonóm közegei által elkövetett mulasztást reparálni és elkészíttetni a névjegyzéket úgy, amint azt a statutum és a törvény előírja. (Élénk helyeslés.)

Ez a munkálat most már legutolsó stádiumába jutott; és amint Fiumének jogerős választói névjegyzéke lesz, meg fogjuk tartani a választásokat. A továbbiak azután kizárólag Fiume lakosságának, közönségének, illetőleg az új representanzának magatartásától fűgnek. (Élénk helyeslés.) Minket azok a jelenségek, amelyek befolytak a múltban, biztosíthatom róla a t. Házat, ami nyugalmából és Fiume iránt érzett rokonszínünkből kizavarni nem fognak. (Élénk helyeslés.) Mi csak egyet nézünk, de ezt feltétlenül megkivánjuk, hogy a megválasztott representanza teljesítse kötelességét, álljon a törvények alapjára és nyújtsa segítségét a magyar kormánynak arra, hogy ott a magyar törvényhozás szuverenitásának érvényre juttatása mellett a törvényes és rendes állapot helyreálljon. (Élénk helyeslés.) Mindenekelőtt Fiume lakosságának jól fel-fogott érdeke, hogy méltóztassanak ott a helyes belátás és a mérséklés útjára lépni, méltóztassanak meggondolni, hogy mi lett volna Fiuméből, ha a véletlen nem hozza magával azt, hogy Magyarországnak tengeri forgalmi érdekei éppen Fiume felé irányulnak s mi lenne Fiuméből, ha ez a kapcsolat Fiume és Magyarország között megszakadt volna. Ha továbbra is ennek a fozsalkodásnak útjára lépnek, gondoskodni fognak róla, hogy Fiumében a közügyek menete biztosítható, de mindenestre olyan modalitások mellett, amelyek azután helyrehozhatatlan csorbát fognak ejteni a fiumei ország pozícióján és jövő akcióképességén. (Hosszantartó élénk helyeslés és taps.)

Ujdonságok.

—o—

Tájékoztató.

— *A kir. kormányzó* magánfeleket fogad: szerdán d. e. 10—12 óra között.
— *A tengerészeti hatóság* épületében levő m. kir. *biológiai állomás és aquárium* díjtalanul megtekinthető naponta d. e. 10-től 1 óráig és d. n. 3-tól 6-ig.
— *A népkert* (Giardino publico) nyitva van este 10 óráig.
— *A temető* naponta d. n. 6 óráig látogatható.
— *A Cunard* magyar-amerikai vonal kivándorló gőzösei a kikötőben való időzésük alkalmából megtekinthetők a megérkezési és

indulási napok kivételével reggeltől estig. Jegyek az Adria palota portásánál 60 fillérért kaphatók.

— *A tersattói Frangepán-vár* naponta megtekinthető egy korona beléptidij ellenében. (Feljárt a susáki hiddal szemben levő lépcsőn vagy kocsin a susáki Boulevard-on.)

— *József főherceg diszkertje* (a kormányzó palota mellett) megtekinthető a fenséges család távollétében hétköznapokon reggeltől estig. Vasárnap a kert zárva van. Beléptidij nincs.

— *A Danubius-hajógyár* telepe, a rizshántológvár, a papírgvár, kőolajfinomítógyár, a torpedógyár és a susáki Litorale konzervgyár csak az illető gyárvezetőségek speciális engedelmével tekinthetők meg.

— Az „*Adriatica*“ cognacgyár gyártelepe megtekinthető reggel 9 órától 12-ig és d. n. 3 órától 6-ig.

— *A kivándorlási ház* megtekintésére (Via Industria) a kir. kormányzóság ad ki beépőjegyeket.

—o—

A VÁROSHÁZI SIKKASZTÁS.

A fogyasztási adóhivatalban történt sikkasztás ügyében Brattanich Virgil rendőrkapitány erélyesen folytatja a nyomozást. Tegnap és ma szakadatlanul tartanak a kihallgatások, melynek legnagyobb részét Ravasini Antal és Cilenti János foglalták le.

Ujabbán megállapította a nyomozás, hogy a városi vámszedők pénztárából az összes pénz hiányzik. Ennek vizsgálata elé nagy akadályt gördít az a körülmény, hogy az erről vezetett könyveket a vizsgálat ideje alatt ellopták. Így a kár a szegény vámszedőket sújtja, akiket évek keserves keresetétől fosztott meg egy tolvaj.

Nem utolsó dolog az sem, hogy egy tisztviselő házat építtetett és az ehhez szükséges pénzt a kasszából vette ki. Most természetesen a házat foglalja le a város.

A fogyasztási adóhivatal előtt állandóan rendőrök vannak, akik felügyelnek az ott történetekre. Persze, most már későn, hiszen — mint a vizsgálat kiderítette — elloptak minden elemelhetőt. Nem lehetetlen, hogy a vizsgálóbizottságot félti a rendőrség. Talán attól tartanak, hogy a bizottságot is ellopják. A mostani állapotok között semmi lehetetlen.

— **Kormányzóék a Visegrádon.** Az Ungaro-Croata igazgatóságának meghívására Wickenburg István gróf kormányzó és neje tegnap délután megszemlélték a Visegrád hajót.

— **A kormányzó az összedült mólónál.** Mint lapunk más helyén olvasható, a vihar az éjjel összerombolta a bergudin levő állami mólót. Az esetet délelőtt jelentették Wickenburg István gróf kormányzónak, aki délután 3 órakor kimegy Bergudira, hogy megszemlélje az összeomlott mólót.

— **Kitüntetés.** Ő felsége megengedte, hogy dr. grici Sachs Henrik fiumei ügyvéd a porosz kir. IV. osztályú vörös sasrendet elfogadhassa és viselhesse. Erről a miniszterelnök ma leiratban értesítette Wickenburg István gróf kormányzót.

— **Értekezlet a kórház ügyében.** Mint jeleztük, tegnap délután 5 órakor értekezlet volt a városi kórház tuzsufoltsága miatt foganatosítandó intézkedések tárgyában, a melyen résztvettek Egan Lajos miniszteri tanácsos, Dardi Vazul tanácsvezető, Sijehich Hermann kórházi főorvos, Bescoeca főmérnök és Desepi városi ülnök. Elhatározták, a régi járványkórháznak pótkórházzá való átalakítását, azonkívül egy Döcker barakk

felállítását, miáltal 60 beteg részére csinálnak helyet. Az értekezlet egyúttal elhatározta, hogy a József Főherceg Szanatórium tüdőbetegei részére is alkalmas helyet fog találni.

— **A vihar.** A tegnap esti sirokkós vihar csaknem teljesen lehetetlenné tette az utcai közlekedést. Felső és alsó Scuirignében, Plasse San Nicolóban és Santa Caterinában a szél csaknem az összes petróleumlámpákat eloltotta. Ugyanez történt a Szapary rakpart, Türr István-utca, Via Giuseppe Verdi és Via Tartini néhány gázlámpájával is.

A sirokkó nagy károkat okozott a kikötőben. A bergudi-i tengerparton épített 38—40 lépésnyi hosszú állami móló nem tudott ellentállni a sirokkó ostromának s az éjszaka folyamán teljesen összeomlott. A kár 400.000 korona.

A petróleumkikötőben összeütköztek a Moja Majka és Maria delle Grazie nevű vitorlások. Az összeütközésből szerencsére csak horzsolásokkal került ki a két vitorlás.

A pénzügyőrségnek a Lazzarus-gyár előtt levő egyik csónakját a víz teljesen megtöltötte, úgyhogy a csónak elsüllyedt.

— **A Magyar Kör kabaréja.** A Fiumei Magyar Kör holnap, szombaton este 9 órakor a Népkerti vendéglőben levő helyiségében táncos és világpostával egybekötött kabarét rendez, a következő műsorral: 1. Ebéd után, vers, előadja: Szemes Sándor. 2. Kosár, párbeszéd, előadja: Helyes Rózsika és Szoklóczy Sándor. 3. Ének, előadja: Kiss Mariska. 4. Mama, párbeszéd, előadja: Szemes Juliska és Kiss János. 5. Zene. Hegedűn és zongorán játszóak a Scaramelli nővérek. 6. Gyorsrajzoló. Kurz Fri-gyes.

— **A Gaeka vizierejének kihasználása.** A zenggi kereskedelmi- és iparkamara hosszabb idővel ezelőtt azzal a kérelemmel fordult a horvát országos kormányhoz, hogy a zágrábi városi tanácsnak adja meg a concessziót a Gaeka vizierejének kihasználására. Mitnőgy időközben Gospics város az Adriaticque Electricité vállalatnak adott ilyenmő engedélyt, a kamara, Susák község hozzájárulásával felterjesztést intézett Skerlec Iván báró királyi biztoshoz, akitől a fenti vállalatnak megadott engedély visszavonását kéri.

— **Az Ivernia Fiumében.** A Cunard hajóstársaság Ivernia gőzöse tegnap délután Fiuméba érkezett.

— **A Cunard jubileuma.** Ma van 10 esztendeje annak, hogy a Cunard hajóstársaság magyar-amerikai vonalának első hajója az Aurania Fiuméből Newyorkba indult. A jubileumi ünnepet már a napokban megünnepelték Fiumében, de a hatalmas Cunard aligha vett tudomást róla. Mert hát mi is ez a kis csöpp abban a nagy tengerben.

— **Engedély nélkül.** A rendőrségnek nemrég bejelentették, hogy a Mlaccán levő „Al Droghiere“ című üzlet tulajdonosa engedély nélkül árusít droghua cikkeket, gyógyszerári dolgokat, gyógyfüveket stb. Tegnap egy rendőri bizottságot küldtek ki a nevezett üzletbe, ahol a fentemlített árucikkeket lefoglalták s a tulajdonos ellen megindították az eljárást.

— **Az új gőzhengerlő sorsa.** Susák község nemrég gőzhengerlőt vásárolt, amelynek kezelésével egy fiut bizott meg. A fiu rosszul kezelte a gépet s tegnapelőtt nekivezette egy ház falának. A gőzhengerlő néhány alkatrésze összetört. A kár meglehetősen nagy.

— **A József Főherceg Szanatórium Egyesület** helybeli fiókjának közbenjárására ismét sikerült egy fiomei beteget, egy volt községi elemi tanítónőt, három havi ingyenes kezelésre a gyulai tüdőbeteg szanatóriumban elhelyezni.

— **Leégett erdő.** Grünwald Rezső fiomei mérnök dolnje-stubicei erdeje a napokban csaknem teljesen leégett. A kár 6000 korona.

— **Támadás a terzattói lépesőkön.** A minap este 11 órakor Grgurich Jozefa susáki asszony a leányával Terzattóra igyekezett. A lépesőkön elébük állt egy magas, szálas ember, aki meg akarta fogni a leány kezét. A két nő rémületében futásnak eredt, a támadó azonban utánuk szaladt. A menekülő nők segélykiáltásaira néhány szomszédos házból emberek siettek elő, kiknek látára a támadó elmenekült. A csendőrség keresi.

— **Ellopott galambok.** Corich Miklós belvederei lakos bejelentette a rendőrségnek, hogy 11 pár angol fajgalambját ellopták. A rendőrség megindította a nyomozást.

— **A kikötőből.** November 14. Érkezett: Numidia osztrák gőzös Kalkuttából, 2118 bál pamuttal, 55 bál bórrel, 330 zsák enyvel, 400 zsák dióval és 50 bál gyapottal; Ivernia angol gőzös Newyorkból, 2860 hordó olajjal, 200 zsák kávéval, 100 darab rézrel, 60 tonna géppel, 20 tonna és 680 zsák vegyes áruval; Lederer Sándor magyar gőzös Valenciából, 500 zsák paprikával, 900 láda narancssal, 850 zsák talkkóval, 200 hordó festékekkel, 100 hordó olajjal és 20 tonna vegyes áruval; Gastein osztrák gőzös Konstantinápolyból, 200 zsák babbal, 2704 zsák korpával, 61 hordó olajjal, 60 hordó borral és 200 zsák függével.

Indult: Gilda osztrák gőzös Velencébe, 720 bál pamuttal; Buda II. magyar gőzös Santosba, 180 tonna fával, 50 tonna parafával, 270 hordó liszttel, 180 láda malátával és 400 üres hordóval; Goritia osztrák gőzös Konstantinápolyba, 970 tonna cukorral, 130 tonna fával, 60 tonna rizsszel, 120 láda üvegáruval; Gallipoli olasz gőzös Bariba 15 tonna babbal.

— **Megbokrosodott ló.** A via Acquedotto tegnapi nagy riadalmat keltett egy ló, amely a via Castello felől jött vágatva. A megbokrosodott állat nekiment egy kocsinak, amely ennek következtében felborult. A ló ekkor még vadabb lett s az Eneotérre rohant. Egy kocsis feltartóztatta és visszaadta annak kocsisnak, akinek a kocsijából kiszabadult.

— **A gép áldozata.** Cergogna Milán 11 éves asztalosinas kezét tegnap a Calogeráféle asztalosműhelyben egy gép elkapta s összeroncolt. A fiut a kórházba szállították. Állapota igen súlyos.

— **Baleset a raktárban.** A 17. számú vasuti raktárban tegnap baleset érte Pinterics Szlava 30 éves asszonyt. Az asszony zsákokat varrt s egy zsákrakás tövébe ült. A zsákrakás tetejéről néhány telt zsák lecsuszott s ráesett az asszonyra, aki az egyik lábán megsebesült.

— **A pestis hajó.** Triesztből írja tudósítónk: Tegnap este 8 órakor hagyta el Lazarettót a Sofia Hohenberg gőzös körülbelül egy heti vesztégár után átadva újból a forgalomnak. A fertőtlenítés főképpen arra irányult, hogy pestisbaktériumokat terjesztő patkányokat kirtsák, e célból három napi kéntüstölésnek vetették alá a hajót a városi egészségügyi hivatal embereinek veze-

tése mellett, melynek befejezésével alaposan megmosták a hajó minden egyes részét. Szabadon bocsátották ma reggel a hajó személyzetét, ugyancsak a megfigyelés alatt volt 206 más embert is, kik részben a hajón tartózkodtak, részben pedig a hajó személyzetével érintkeztek. Elővigyázatból a hajót új személyzettel látják el.

— **Közvetlen hajójárat Ausztráliába.** A Magyar Keleti Tengerhajózási Részvény társaság Turul nevű gőzöse 1913. évi december hó 15-e és 25-ike között Fiuméből indulólag Port-Said, Suez és Colombon át Fremantle, Port-Pirie, Adelaide, Melbourne és Sydney kikötőkbe és 1914. évi március hó 1-e és 10-ike között Sydneyből vissza ugyancsak Suez és Port-Saidon át Fiuméba járatot fog teljesíteni. A társaság fentartja magának a jogot, hogy elegendő rakomány hiányában csak Melbourne-t és Sydney-t érintse, míg a többi ausztráliai, vagy újzeelandi kikötőkbe rendelt szállítmányok Melbourneban vagy Sydneyben fognak áthajóztatni.

— **Ujljenyomatok a kivándorlókról.** Az Amerikai Magyar Népszava ma érkezett számában olvassuk a következőket: Azok, akik a bevándorlókra sanda szemmel néznek, csodálatosan találékonyak az ideözönlő és itt nehezen dolgozó bevándorlók testi és lelki sanyargatásában. A kongresszusban csaknem minden hónapban kísért valamely javaslat, amely jogtalanul és okatlanul korlátozni akarja a bevándorlást és ha a kongresszusban csend uralkodik, valamely társadalmi fórum próbálja a vizes lepedőt ráhuzni a bevándorlókra. Mindezeket azonban túl akar tenni a newyorki rendőrség, amelynek teljesen érthetetlenül, szintén a kivándorlók fekszenek a gyomrában. Dougherty newyorki rendőrbiztos és Faurot rendőrfelügyelő, a detektíviroda főnöke valamely módon halhatatlanná akarták a nevüket tenni és kisíttették, hogy először is a gonosztevőknek tulnyomó többsége foreigner; másodsor, hogy mivel majdnem minden bevándorló gonosztevő, tehát minden bevándorlónak, amikor az amerikai kikötőbe érkezik, le kell venni az ujljenyomatát és a Bertillon-rendszer szerint a méreteit. A két rendőrbiztos azzal indokolja ezt a nagyszerű ötletet, hogy a ujljenyomat és a Bertillon-méret a legjobb módjai a személyazonosság megállapításának és általa könnyen leleplezhetőek a külföldi szökevények s az itt később bünbeeső bevándorlók büntényét. A két rendőrhatalmasság most dolgozza ki tervét és Waldo rendőrfőkapitány azt át fogja nyújtani Wilson munkaügyi miniszternek, mint a bevándorlási hatóság fejének. Főlöszleges megállapítani, hogy ez a tervezet rendkívül megalázó a bevándorlókra és így mindent el kell követni, hogy az ajánlatot a bevándorlási hatóság ne tegye magáévá. Nem hisszük ugyan, hogy a munkaügyi miniszter fölül a newyorki rendőrségnek, de olyan időket élünk, hogy a bevándorlás terén semmi sem lehetetlen. És így az sem lehetetlen, hogy Ellis-Island szigetéből, amely az idők folyamán amugy is hirhedtté vált, valóságos fegyházat csinálnak, ahol az érkező becsületes bevándorlókat kivétel nélkül úgy kezelik, mint a kasszafurókat.

— **Gyenge fizetésrendezési kilátások.** A minap ismertettük azt a tervezetet, amely a vasutások illetményrendszerét kívánja módosítani. Vasutas-körökben erősen remélik, hogy az ismertett formában nem lesz javaslat — és természetesen még kevésbé törvény — a tervezetből. Az új rend ugyan

is háttározottan visszaesést jelentene a réggivel szemben. Az a körülmény ugyanis, hogy a kezdőfizetés az eddigi 1600 korona helyett 1800 korona volna, nem alkalmas annak az ellensúlyozására, hogy a nem főiskolai végzettségű — tehát a tulnyomóan nagy száma — vasutasok maximálisan elérhető fizetésrendszere mellett a főellenőr az 5000 korona törzsfizetést is elérheti, tehát többre viheti, mint amennyinek az eléérése mint maximum volna elérhető az új rendszerint. Az egyes fizetési osztályoknak a három fokozat helyett két csoportra való osztása pedig csak tetszetős — már akinek tetszetős — külsőség, amely nem jelentene egyebet, mint egy fokozat eltörlését s a megmaradó két fokozat módosítását, de nem olyan mértékben, hogy az eddigi első fokozat elérhető legyen. Az első fokozatban az egész vonalon kevesebb fizetés járna az eddigi első fokozatnál. E rendszer életbeléptetésének nagy akadálya volna a postás-státus legnagyobb része is, mely szintén vasutas-illetményrendszer szerint kapja a fizetését. Ha ugyanis rájuk huznák a módosított rendszer, kérdés, mi történne akkor a főfelügyelői állásokkal, amelyeknek fizetési osztályát a tervezett rend szerint nem lehetne elérni a nem főiskolai képzettségű tisztviselőknek. Az viszont, hogy a vasutasok fizetésrendszere megváltozzon, a postásoké meg megmaradjon, szinte lehetetlen, mert már így is a kellelénél többféle fizetési rendszer szerint kapják a különböző köztisztviselők a javadalmazásukat. A vasutasok fizetésrendezési tervezete nemcsak a vasutasokat és postásokat, de az egész tisztviselői társadalmat nyugtalanítaná, mert e tervetből következtetve az összes állami tisztviselőknek igen gyengék a fizetésrendezési kilátásai. Az állami tisztviselőket, akik a legnagyobb várakozásban vannak a győri kongresszus óta, nagyon deprimálja a szűkmarku tervezet, amelyből a maguk dolgára is következtetnek. Különben is az a helyzet, hogy sok oka nem lehet az állami tisztviselői karthoz arra, hogy valami számbajöhető fizetésrendezésben reménykedjék. Amikor a miniszterelnököt meghívták a győri kongresszusra, kijelentette, hogy nyíltan meg fogja mondani, melyik az a határ, ameddig a kormány a fizetésrendezés tekintetében elmehet. A győri kongresszuson ez minden várakozás ellenére nem történt meg, noha két kormányképviselő is volt ott. A memorandum átnyújtásakor is csak jóindulatról hallhattak beszélni a tisztviselők, de arról a bizonyos határról ugy a miniszterelnök, mint a pénzügyminiszter mélyvégtelenségig hallgatott. Mindez olyan jel, mely nem biztat sok jóval.

— **Az ogulini faárverés eredménye.** Az ogulini vagyontársaság november 10-én tartott versenytárgyalásán, mely egy körülbelül két millió értékű tíz évi erdőletárolásra íratott ki, három ajánlat érkezett be: Murković J. stajnicai cég a becslési áron alul tett ajánlatot, egy fiomei konzorcium, mely Premrou Vilhar és Bolf fakereskedőkből állt, három százalék felülfizetést ígért és végül Spitz Arnold budapesti cég harminc százalék felülfizetést ajánlott. Az óriási erdőterületeket, melyek az új ogulini-kinini vasut mentén fekszenek, ennek folytán a Spitz-cégnek ítélték oda, mely a vétel következtében a jövő évben megnyíló Plaski állomáson nagy gőzfűrészt, sodronypályát és az erdőkhöz vezető iparvasutat épít körülbelül félmillió korona befektetéssel.

— **Corso mozi.** Ma esti műsor: Egy erotikus virág. — Nemeslelkűség, dráma. — Leo és kedvese gombát keresnek.

— **Berlin-szálloda Budapestben.** A főváros életéből egy látványossággal lett gazdagabb. A Révay utca 10. sz. a megnyílt a 140 diszesen berendezett szobából álló Berlin-szálló, melynek vezetését Winkler Ottó, az abbaziai Lederer-penzió volt igazgatója, a Royal nagyszálló volt titkára, a berlini Hotel Monopoli volt igazgatója vette át, ami egymagában garancia a szálló előkelő szákszerű vezetésére.

Butorozott szoba
fürdő használattal azonnal kiadó. Cim Via Carlo Goldoni 2. I. emelet 5.

Távirat — Telefon.

A képviselőház ülése.

BUDAPEST, nov. 14. Az ellenzék ma ismét megjelent a Házban, de igen sok munkapárti is bejött, mert a megjelenésre táviratilag szólították fel őket. Éél 11 órakor nyitotta meg Beöthy elnök az ülést és elrendelte a szavazást a delegáció tagjainak megválasztására. Ez 12 óráig tartott. A munkapárt egy része törölni akarta Vázsonyit, de Tisza leintette őket. Így bekerült Vázsonyi a delegációba. Megválasztották Lukácsot is. Tizenkét órakor a sajtóreformot kezdték tárgyalni. Első felszólaló Kenedi Géza, aki még beszél. Híre jár, hogy az ülés végén Andrássy indítványozni fogja, hogy a sajtójavaslatot vegyék le a napirendről.

Kellemetlen interpellációk.

BUDAPEST, nov. 14. Az ellenzék köréből a következő interpellációkat jegyezték be:

Laehne Hugó: A Fejérváry-kormány által a szabadelvű-párt részére kifizetett adósságok tárgyában a miniszterelnökhöz:

Kállay Ubul: A képviselőházi bírság-pénzeknek hovatfordításáról a miniszterelnökhöz:

Szalay László: A margitszigeti játékházak által fizetett 1.400.000 korona tárgyában:

Jaczkó Emil: A Désy-Lukács pörben Lukács Lászlóval szemben megállapított bünessélekmények bírói üldözéséről az igazságügyminiszterhez.

Az interpellációs könyvet Beöthy elnök egy csoport képviselő előtt felolvasta, ami igen nagy izgalmat okozott. A könyvet később oda vitték Tiszához és Lukácséhoz, akik szintén izgatottan vették tudomásul a kellemetlen interpellációkat.

A delegáció.

BUDAPEST, nov. 14. A magyar delegáció tagjai holnap déli 1 órakor előzetes konferenciát tartanak.

BUDAPEST, nov. 14. A delegáció tagjai 18-án ülnek össze. Beöthy elnök intézkedett, hogy a parlamenti őrség Bécsbe menjen. Gerőt nem viszik el.

Hegedüs Lóránt ügye.

BUDAPEST, nov. 14. Az összeférhetetlenségi bizottság tegnap foglalkozott Hegedüs Lóránt ügyével és felmentette őt az összeférhetetlenség vádjától. Most újabb inkompatibilitást fognak bejelenteni Hegedüs ellen.

Uj választások.

BUDAPEST, nov. 14. Tisza egy kijelentéséből, amit az este a munkapártban tett arra következtetnek, hogy a választókerületek új beosztásával már készen vannak és az erről szóló javaslatot legközelebb a Ház elé terjeszti.

A trónörökös né Londonban.

BÉCS, nov. 14. Ferenc Ferdinánd trónörökös neje ma Londonba utazott az angol királyi pár látogatására.

Kossuth Ferenc állapota.

BUDAPEST, nov. 14. Kossuth Ferenc már teljesen jól érzi magát, úgyhogy állapotáról nem is adnak ki többé orvosi jelentést.

Tanárok szakszervezete.

BUDAPEST, nov. 14. Budapest összes középiskoláiban holnap szünetelni fog a tanítás, minthogy a tanárok kongresszust tartanak s ezen szakszervezetet akarnak létesíteni.

Lipscher perel.

BUDAPEST, nov. 14. Lipscher Lipót, a kormány sajtóügynöke — mint hírlík — Párisban fog letelepedni és pert indít a magyar kormány ellen.

Krobotin üdvözl.

ROMA, nov. 14. Krobotin hadügyminiszter Szingardi tábornokot táviratilag üdvözölte azért, mert a grófi rangot kapta és mert megmaradt az olasz hadsereg élén.

Az irodalmi Nobel-díj.

KOPPENHÁGA, nov. 14. Az idei irodalmi Nobel-díjat Rabindranatt Tagore indiai költő-zeneszerzőnek ítelték oda.

Szenzációs válás.

LONDON, nov. 14. A Daily Mail-nak jelentik, hogy Vilmos svéd herceg, Gusztáv király fivére vállópört indít a felesége, Mária Pavlovna orosz nagyhercegnő ellen, aki az orosz cárnő unokahuga. A válás oka, értesülése szerint, egy kémkedési afférrel van összefüggésben. Ezzel szemben Koppenhágából azt jelentik, hogy Vilmos és neje azért válunk, mert állandó a veszekedés közöttük.

Nagy vihar Laibachban.

LAIBACH, nov. 14. Az este 8 órakor óriási vihar vonult a városra keresztül, mely több házat összedöntött. A kár igen nagy.

Mexiko és az Unio.

MEXIKO, nov. 14. Lind, az Unio mexikói követe tegnap este 8 órakor, miután Huerta az Egyesült-Államok ultimátumára nem válaszolt, elutazott.

NEWYORK, nov. 14. Mexikóból jelentik, hogy Huerta elnök eltűnt a fővárosból. Azt hiszik, hogy átlépi a határt s valamelyik Európába induló hajóra fog felszállni. A mexikói kormánynak sikerült az Unio kormányát új tárgyalások megindítására bírni.

Sztrájkoló kikötőmunkások.

LONDON, nov. 14. A dublini kikötőben szünetel a minden munka, a hajók vesztegelnek, mert a kitűnően szervezett kikötőmunkások sztrájkba léptek. Tegnap este a Liberty Hall-ban gyűlés volt, amelyen a kikötőmunkások elhatározták, hogy addig hajónak nem szabad elhagynia a kikötőt, a míg Larkin és társai, akiket állítólag bujtató beszédek miatt letartóztattak, nincsenek szabadlábban. A kormány megígérte, hogy Larkin esetét megvizsgálhatja. A mai minisztertanácsban erről lesz szó. A kikötőmunkások szervezete értesítést kapott, hogy amennyiben Larkin csakugyan ártatlan, 1 napon belül szabadlábba fogják helyezni.

Bolgár osztrák-magyar titkos szerződés.

PÁRIS, nov. 14. A francia sajtó élénken foglalkozik Ferdinánd király szokatlannul hosszú bécsi tartózkodásával. A lapok kivétel nélkül úgy magyarázzák a bolgár király bécsi útját, hogy annak titkos célja egy szövetségi létesíteni Bulgária és az osztrák-magyar monarchia között. A Newyork Herald ma azt jelenti, hogy Ferdinánd király vágya teljesült s létrejött az egyezmény, amelynek éle első sorban Szerbia ellen irányul.

Oroszország békéltet.

SZOFIA, nov. 14. Az orosz kormány mindenképpen azon fáradozik, hogy ismét jó viszonyt teremtsen Szerbia és Bulgária között. Szófiában azonban nem hajlandók teljesíteni Oroszország kívánságait, és azt mondják, hogy mindaddig, míg a szerbek a határon meg nem szüntetik a folytonos betöréseket, nem lehet szó Bulgária és Szerbia kibéküléséről.

Török-görög béke.

KONSTANTINÁPOLY, nov. 14. A béke útjában álló utolsó akadályt is elhárították. A török delegátusokat utasították, hogy a békejegyzőkönyvet írják alá.

ATHÉN, nov. 14. A görög-török békeszerződést éjjelkor aláírták.

Gyászmise.

Alulírottak közlik ezennel rokonaikkal barátaikkal és ismerőseikkel, hogy felejthetetlen halottuk

Vezsil Teréz szül. Ghersina

lelki üdvéért szombaton, e hó 15-én d. e. 9 órakor fog a San Vito templomban az engesztelő gyászmise az Úrnak bemutatni.

FIUME, 1913. november 14-én.

A gyászoló család.

Köszönetnyilvánítás.

Alulírottak, mélyen meghatva a szeretett elhunytuk

VEZZIL TERÉZ SZÜL. GHERSINA

elhalálása alkalmával minden oldalról megnyilvánuló részvét kifejezéseitől, ez uton mondanak mélyen átértett köszönetet mindazon testületeknek, intézeteknek és magánosoknak, a kik akár a temetésen való részvétellel, akár koszorúk vagy részvétlevelék küldésével vagy bármi más uton enyhítették nagy fájdalmukat.

FIUME, 1913. november 13-án.

A gyászbaborult család.

A görög-albán határ.

ROMA, nov. 14. Nem igaz a Reuter-ügynökségnek az a jelentése, hogy Olaszország a görög-albán határ rendezésére vonatkozó brit javaslatot elfogadta. A londoni kormány javaslatáról az idő szerint eszmecseré folyik az olasz és osztrák-magyar kormányok között, a melyek annak idején köz-tudomásra fogják hozni döntésüket.

Vizbefojtott bolgár foglyok.

SZOFIA, nov. 14. A Görögországgal való hadifogoly-éserénél hiányzott bolgár katonák sorsára világosság kezd derülni, de ez a világosság borzalmas sötét színen tünteti fel a görögök eljárását. Megállapították ugyanis, hogy nyolcvan katona a Szalomiki előtt horgonyzó „Pelops” cirkálón volt, amelyről a kapitány parancsára, nyílt tengeren vízbe taszították őket. Tizenegy más katonát és egy bizonyos Lebodeist, akik szintén mint foglyok a hajó fedélzetén voltak, halálra kínoztak. Néhány utas, köztük Derunion örmény ember, tanúi voltak a görögök e kegyetlen eljárásának.

SZOFIA, nov. 14. A bolgár hadifoglyok szabadon bocsátása után is még számos fogoly, akik a Szerbia és Görögország által annektált területekről valók, van a görög fogházakban, akiknek szabadon bocsátását a görög kormány azzal a megokolással tagadja meg, hogy azok komitások. E foglyok azonban macedóniai önkéntesek, akik miután a görög és szerb csapatok műveleteit a törökök ellen döntő módon támogatták, a bolgár seregbe soroztatták be és mint bolgár katonák kerültek görög fog-ságba. Ezért mint katonákkal kell velük bánni. A foglyul ejtett polgármemberek, akiket szintén komitásoknak jelentenek ki, Macedónia déli részéből való tanítók, lelkesek és kereskedők, akiket a görögök állítólagos vétségek miatt akarnak elítélni, kizárólag azzal a szándékkal, hogy a bolgár elem ellenállását megtörjék.

A legajánlatosabb fiumei szállók:

„Deák” szálló

a Deák-korzón és dependance-a a

„Bonavia” szálló

Via Edm. De Amicis 4.

Mindkét szállóban kitűnő konyha és árnyas kertek. Fajborok és köbányai polgári sör.

Tulajdonos

Ederer-Burger Gyula.

Egy tisztességes

ujságáruló rikkancsot

napi 2-3 korona biztos keresettel délutáni foglalkozásra keres

A TENGERPART

kiadóhivatala.

TÖZSDE.

Budapesti Értéktőzsde.	Nov. 12 zárlat	Mai árt. 1/2 óra
Magyar hitelrészvény	812.—	818.50
Osztrák hitelrészvény	521.50	624.50
4%-os koronajáradék	80.50	81.20
Osztr.-magy. államvasut	689.—	692.50
Jelzálogbank	415.—	417.—
Leszámitolóbank	503.—	506.—
Hazai Bank	279.—	280.—
Magyar Bank és Keresk. P.-T.	530.50	535.—
Rimamurányi	633.40	645.—
Salgótarjáni	728.—	734.—
Közuti Vasut	619.75	625.—
Városi Villamos	350.—	350.—
Adria	570.—	—
Déli Vasut	106.50	—
Magyar Cukoripar	2590.—	—
Rizsgyár	3720.—	—

Budapesti Gabonátőzsde.

(50 kilogrammonként.)	Nov. 12 zárlat	Mai árt. 1/2 óra
Búza áprilisra	11.25	11.26
Buza októberre	11.22	—
Rozs októberre	—	—
Rozs áprilisra	8.76	8.76
Zab októberre	—	—
Zab áprilisra	7.25	7.31
Tengeri májusra	6.25	6.28

Bécsi Értéktőzsde.

Osztrák hitelrészvény	622.—	624.25
Magyar hitelrészvény	810.—	815.50
Osztrák magyar államvasut	689.50	693.—
Déli Vasut	196.50	198.—
Alpesi	775.25	799.—
Skoda	773.—	786.—
Osztr. koronajár.	81.70	—

Fiumei és trieszti értékek:

	Legutóbbi köte- sek átlagár.
Fiumei 4%-os kölcsönkötv.	92.—
Banca Fiumana	650.—
Fiumei Kereskedelmi Bank	295.—
Fiumei Népbank	115.—
Litorale Bank és Takaréksz.	240.—
I. Horvát Takarékpénztár	6100.—
„Indeficienter” tengerhajóz.	250.—
Magyar-Horvát Gőzhajótárs.	1500.—
Magyar-Horvát Szabadhajózás	1125.—
Orient tengerhajózási társ.	1420.—
Alt. Forgalmi r. t. régi	1000.—
„Kerka” dalmát. vízművek r. t.	1000.—
Magyar Olajgyár	202.—
Austro-Americana	283.—
Navigazione Libera Triest	610.—
Osztrák Lloyd	599.—
Stabilimento Tecnico	9800.—
Ampelea Szeszpároló Rt.	420.—
I. Trieszti Rizsgyár	660.—
„Kerka” dalmát. vízművek r. t.	447.—
Spalato Portland Cement	371.—
Assicurazioni Generali	802.—
Riunione Adriatica	3570.—

RITKA ALKALOM!

Egy 18122 lőerős, négy-hengeres használt

AUTOMOBIL

a világhírű „Mercedes” gyárból (a legjobb autogyártmány) ötüléses karrosszériával, hitűnő állapotban

4600.-- kor.ért eladó.

Cim a kiadóhivatalban.

Szénüzlet nyitás.

A nagyérdemű közönségnek tisztelettel tudomására adom, hogy az „Ilona fürdő” udvarában

—o SZÉNÜZLETET NYITOTTAM—
hol is porosz valamint trifaili darabos kőszén bármilyen mennyiségben a legolcsóbb árak mellett, leolmozott zsákokban

házhoz szállítva

kapható. Megrendeléseket 13-92 és 13-93 telefonszámok alá kérek.

Kérem a n. é. közönség szives támogatását.

Teljes tisztelettel

Kell Henrik

Magyar-Horvát tengeri Gőzhajózási R.-T., Fiume

Fiuméből Dalmáciába és Olaszországba.

A turisták által elismert legrövidebb és legkényelmesebb összeköttetés.

Fiume-Dalmácia: naponta hajóindulás ezek közül hetenként 4 gyorsjárat Fiuméből, Zara, Spalato, Curzola, Gravosa (Ragusa), Castelnovo és Cattaroba. Az utazás tartama Gravosáig csak 20 óra. Cattanói csak 24 óra

Fiume-Venzia: hetenként 3-6 gyors-hajóösszeköttetés.

Fiume-Ancona: hetenként 2-3 gyors-hajóösszeköttetés.

Fiume-Ravenna: hetenként egy járat oda és vissza.

Ezen gőzösök közvetlen csatlakozásban közlekednek a Budapest felől érkező és Budapestre induló gyorsvonatokkal, melyek a hajóállomásig és onnan közlekednek, ugyintén Venziaiban és Anconában az olasz vonatokkal csatlakoznak. Róma, Nápoly, Bari, Brindisi, Bologna, Firenze, Milano felé stb.

Fiume-Corfú-Patras kétszer havonként.

A gőzhajók modern kényelemmel, hálófülkékkel, kitűnő étteremmel és a kényelmes és kellemes utazás minden kellékével vannak felszerelve.

Bővebb felvilágosítást nyújt az igazgatóság és a m. kir. államvasutak városi menetjegyirodája.

Közeledik a tél!

Petróleum és gázkályhák, legújabb rendszerű, radiátorok (kéménylevezetés nélküli gázkályhák) „gázrechaud”-ok konyhai használatra kaphatók a

„STANDARD” MŰSZAKI KERESKEDELMI R.-T.-nál

Adria Palota, Riva Szápary Telefon 3-43.

Tengeri fürdő Lusinpiccolo Cigale

Strand-Hotel és Bellevue penzió

- Cigale -

Minden kényelmet biztosító elsőrangú családi otthon. Magyar ház. Prospectus.

A kinek eladó **használt butora van** vagy **olcsón akar butort venni** (részletfizetésre is) forduljon bizalommal

HERSKOVITS S. butorkerekedőhöz

Via G. Parini 6. szám.
Telefon 12-03 szám.

Wotan

Lámpa

A legjobb és a legtartósabb drótszálas lámpa. Huzott drótszállal 75% árammegtakarítás.

Kapható villanyszerelei üzletekben, villanytelepeken és a MAGYAR SIEMENS-SCHUCKERT-MŰVEK-nél, Budapest, VI., Teréz-körút 36. Gyár-utca 13.

KÖZGAZDASÁG.

—o—

+ **Megkezdődtek a kereskedémpolitikai tárgyalások.** A külügyminiszterium helyiségeiben tegnap kezdődtek meg az osztrák-magyar kereskedémpolitikai tárgyalások Wickenburg Márk külügyi osztályfőnök elnöke alatt, amelyen magyar részről Lers Vilmos államtitkár és König min. tanácsos a kereskedelmügyi kormány, továbbá Dubravszky és Péchy min. tanácsosok a földmivelésügyi kormány megbízásából vesznek részt. A konferencia az aktuális kereskedémpolitikai függő ügyeket, különösen pedig a Balkán-államokkal kötendő szerződések részleteit tárgyalta meg. A tanácskozást még nem fejezték be és az eddigi megállapodásokról sem adtak ki hivatalos értesítést.

+ **Kivándorlási társaságok egyezkedése.** Hamburgból jelentik, hogy a Norddeutscher Lloyd és a Hamburg—Amerika Linie között, valamint a Pool és a Canadian Pacific Railway Company között megindultak az egyezkedési tárgyalások. A feszültség a két nagy német vállalat között engedett és vezetőik Ballin és Heinnecken a minap már találkoztak is egymással. A Pool nevében a Canadian Pacific-cal az Austro-Americana tárgyal és a tárgyalások eddigi állása szerint biztos, hogy a kanadai vállalat újra be fog lépni a Poolba, sőt követni fogja ebben fegyvertársa, az angol Allan-Line is. A Hamburg—Amerika Linie engedett követeléseiből, sőt mint hallani, már megegyezett a chinai és ausztráliai járatokra nézve is a német Lloydal.

A brémai vállalatnak azonban Hamburgban két újabb konkurrensé támadt és pedig az ausztráliai vonalra a Deutsch-Australische D. S. G., a keletázsiai vonalra nézve pedig a Rickmers-Linie, mely utóbbi a brémai hasonlevő patricius család tulajdona. Mint két új konkurrens a közelmúltban tetemesen fölemelte alaptőkéjét, sőt most hasonlóan jár el a Hapag is, mely, mint ismeretes, alaptőkéjét harminc millióval emeli föl.

Kétségtelen, hogy a Canadian Pacific, a két német vállalat és az Austro-Americana hirtelen engedékenysége az ausztráliai kivándorlási botrányokkal és az osztrák kormány erélyes föllépésével van kapcsolatban. A kivándorlási vállalatok — veszélyeztetve látván az ausztráliai és a magyar emberpiacot, most sietnek hamar megegyezni és békét kötni.

Mindezzel kapcsolatban egy perere sem szabad szem elől tévesztenünk azt az osztrák követelést, hogy ellenőrzési jogot követelnek a német kikötőkben, nehogy joga-

sulatlan kivándorlókat szállítsanak. Hír szerint a német társaságok hajlandók ezt a követelést teljesíteni, amely esetben nekünk is haladéktalanul kell ugyanezt a jogot reklamálni.

APOLLO-SZÍNHÁZ.

Via Aless. Volta 6. Igazgató Troppauer H.

November 1-től 15-ig.

A színház fennállása óta a legsikerültebb műsor.

Kezdeté pontosan este fél 9 órakor.

A NAGYSZERŰ MŰSOR DACÁRA
a BELEPŐDIJAK NEM EMELTETTEK

Műsor:

SCENK-MARVELLY CSOPORT

Vajda Flóra

énekesnő.

Lysander Jolla

kabareéművész

Ambré és Adonis

Valter Gizella

Warnow Traute

MASCOTT TRIO

Kiss Duci

magyar énekesnő.

Delepa Glani

olasz szubrett

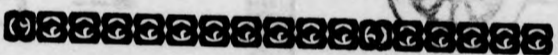
SINGER KÁROLY

kómikus

:-:-: MOZGÓ FÉNYKÉP. :-:-:

Előadás után kabaré szabad bemenettel.

Minden vasár- és ünnepnap délután 4 órakor családi előadás. Bemenet 40 fillér, rezervált hely 70 fillér, páholy 1 korona.

Tisztelettel értesítem a n. é. közönséget, hogy az ujonnan átalakított, jól ismert

AL TAMBURINO

Via Lod. Kossuth (a postaépület mellett.) vendéglőt saját számlámra átvettem. Kitűnő konyha, iztriai és dalmát borok, Puntigam sör.

POSTÁSOK TALÁLKOZÓHELYE.

Számos látogatást kér

FRANCOVICH RÓBERT.

Mindennemű írásmunkák (fogalmazás, másolás, címirás, stb.) otthoni elvégzését lelkiismeretes gyors és csinos kivitelben vállalom. Cim e lap kiadóhivatalában.

Nyomatott a „POLINNIA“ Flumei Kereskedelmi Nyomdában (Telefon száma 400)

ÉRTESETÉS.

Tisztelettel értesítem Fiume és környékének n. é. közönségét, hogy a via Marco Polo és via Galileo Galilei sarkán levő jól ismert Mavrinc P.-féle fűszerüzletet saját számlámra átvettem s azt

Špiler Viktor

név alatt tovább vezetem. Üzletemet felszerelem a legfrissebb fűszer- és csemegeárúkkal nagyban és kicsinyben való elárúsításra.

A m. t. közönség jóakaratu támogatást kéri

kiváló tisztelettel

Špiler Viktor.

VELENCE

Bonvecchiati szálló

a Szt. Márk-tér közelében. Villanyvilágítás lift, gőzfűtés, fürdők, nagy étterem.

Teljes penzió napi 10 liráért.

ÉRTESETÉS.

Mindaddig, míg a Viale Deákon leégett üzletemet rendbe nem hozom, a Via Alessandro Volta és Piazza Mercato Coperto sarkán levő fióküzletemet rendeztem be, hol mindennemű fűszer, csemegeárúkkal és élelmiszerekkel t. vevőimet tölem megszólt szolid és előzékeny módon szolgálom ki. — További b. pártfogást kér tisztelettel

MALVICH JÁNOS

Olcsó tűzifa

felaprítva (parkett hulladékfa) kapható az Első fiumei parkettgyár és gőzfűrészt r. t.-nél házhoz szállítva. Legkisebb szállítás egy fuvar, körülbelül 2000 klg. — Telefon 16-20 és 39.

Olcsón eladó

igen szép kevéssé használt francia cretonfüggönyök és ágyterítő, nagyon elegáns szürke barsonytoilette selyenköppen Naponta fél 4-ig Via Lod Kossuth 21. szám III. emelet balra.

Velenice

San Marco szálloda

(Campo S. Luca).

Modern berendezés. — Fürdők. — A gúnál kiállításon dícsérő okmányokkal kintüntetve. SZOBÁK 2 és fél LIRÁTÓL FELJEBB.

Tudja Ön már,

: hogy mi az :

ALGA?

Az ALGA egy kizárólag növényi nedvekből készülő gyógyszer, mely biztos eredménnyel használható csúzfájdalmak, fejfájás, fogfájás, kellemetlen szájszag, nátha, gége és mellhurutok, gyomorgyengeség, hányás, tengeri betegség és ájulás ellen valamint használható a rossz levegőjű betegszobák levegőjének tisztántartására és bármely szoba levegőjének illatosítására.

Kapható kizárólag!

Budak D.

gyógyszertárban

VIALE DEAK — FIUME — VIALE DEAK

Horváth Ferencz - Fiume

Via Fr. Petrarca 4.
angol uri szabó műhelye

Készít uri öltönyöket a leg-
újabb divat és mérsékelt árak
mellett. Elfogad bárminemű
tisztítást és javítást.

ADRIA szálloda és étterem

Adamich - utca

Tulajdonos: DE NEGRI TRANQUILLO

Kedvelt találkozóhely

A városcentrumában, a hajóállomások közelében villa-
mos vasuti megállóhely. Pompás kilátás a tengerre. Kényelmes
és elegáns szobák, fürdők villanyvilágítás, mérsékelt, árak.

Kitünő német és olasz konyha.

A legjobb dalmát és házi borok, állandóan friss sör.

Pavacich Testvérek
droghériája.

Fiume - Corso 2.

Mindennemű festékek, ecsetek, sa-
vak stb. raktára. Nagy raktár as-
ványvizekben angol és amerikai s
egyéb droghuacikkokban. Min-
denféle füvek és gyökerek beho-
zata és kivitele.

SCHÖN I. — Szépség és hajápolási terme — SCHÖN I.

Via Carducci 12. II. em.

A legújabb módszer szerint arc- kéz- ápolás (mani-
cur, villanyos arcmasszás (vibrations massage)
szemölcslevétel és arcban levő szőr eltávolítása, tyuk-
szemvágás stb. Diszfésülések elvállaltatnak. Fésülések és
hajmosások a rendelő lakásában is elvégeztetnek.

Telefon 11-89.

PECSINEI SZANATORIUM
SUSA-K-FIUME.

Remek fekvés a tengerparton. Belső és sebézeti betegségek részére.
Lábadozók részére is. Modern berendezés. Kitünő hideg és meleg tengeri für-
dők. Műtő berendezés. Röntgen sugarak, villamos gyógykezelés stb.

Szobák, teljes ellátással 10 K.-tól. Orvos választás tetszés szerint.

Felvilágosításokat nyújt

Telefon 500.

Táviratok: SANATORIJ - SUSA-K.

Az igazgatóság,

RITKA ALKALOM.

Cipők és egyéb lábbelik új és nagy raktára

A nagyvásárcsarnok mellett. - **BOGOJEVICH D.** - Via Porto 2.

Különböző gyárakban általam személyesen eszközölt nagy
bevásárlások folytán, raktáramban **amerikai, francia és angol fér-
fi- női- és gyermekcipők** az eredeti árnál

30-40 százalékkal

olcsóbban kerülnek eladásra.

Nem selejtes, vagy értéktelen raktári tömegárú, hanem elsürendű
áru, amelyért személyesen garantálok!

Amerikai cipőüzlet Corso 31 sz.
Via Fosso 1 sz.

T. Blažić - Fiume.

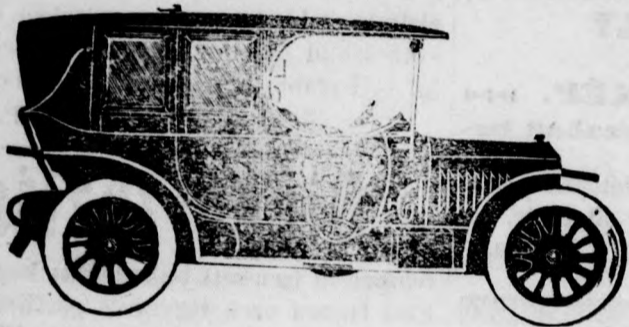
Egységes árak.

Egységes árak.

Férfiak és nők részére.

Elegáns kivitelben.

THE CHICAGO SHOE 16,50 kor. —
THE NORIS SHOE 18,50 kor.

Blažek K. és Társa
autogarage és javító műhely

Via Ciotta 5-7 - FIUME - Telef. 858 és 16-73

Automobilok, motociklik, kerékpárok és minden
hazzávaló kellék eladása.

Kadlec Frigyes

szücsmester

FIUME, DEAK, FASOR 8 sz.

NAGY RAKTÁR

konfekcionált

szőrmeáruban

n. m. modern női sapkák, sto-
lák, szőrmeboak, hermelin-
muffok, skunksok, sealbisamok,
martorek, különböző rókabőr-
árak.

Szőrmebélések férfi- és női kabátokhoz

Nagy választék kabátokhoz
való szőrmebélésben hölgyek öltö-
zékéhez métermértékre is.

LÁBZSÁKOK- és táskák szőrmebélésből.

Báránypő cipők és kabátok
bélésére.

Máshol vásárolt szőrmeárak
értékbecslésére nem vállalko-
zom, azonban azon hölgyeknek
akik elsőrendű budapesti, bécsi
és párisi áruházakból származó
szőrmeárakat kívánnak, kész-
séggel rendelék ilyeneket.

**Modern és elegáns
ruhához**

nemcsak jó és modern kelmére, hanem hozzávaló kellé-
kekre is szükség van.

A Poleiner János-cég,

FIUME

Via della Torre 1. — A görög keleti tem-
plommal szemben.

ajánlja divatkellékekkel

u. m. bársonnyal bordürökkel, csipkével, kötése- és
himzésekkel, paszományokkal, gombokkal stb. gazdagon
felszerelt raktárát.

Jutányos árak!